Гамарджоба, гєнацвалє. Або тепле, рідне слово

Олександр Мінович

Пізня осінь. Листя вже давно впало з дерев і приставало до ніг перехожих, немов хотіло зігрітися теплом їхніх підошов.

Я спустився крутим схилом із пожовклою травою до моря.

Штормить. Сильний вітер кидає солоні бризки далеко на порожній берег. Хвилі накочуються на пісок, а потім повертаються назад. Це нагадує мені мистецтво малювати піском на склі. Помах рукою – і картина, ще помах – і чисте скло.

Так і хвиля. То залишить на піску химерні візерунки, то зітре їх для нового твору.

Волога та вітер проймають до кісток.

Я стараюся йти дуже швидко, щоб не закоцюбіти. Для мене зараз немає нічого кращого, ніж така прогулянка повз моря. Вона відволікає від усіх надокучливих думок, змиває неприємності, що налипали на мене протягом цього дня.

Десь через пів години повністю очищаю себе від поганого настрою. Думаю тільки про хатнє тепло.

Тепер жену-втікаю від моря з бажанням як найшвидше в теплу хату, щоб зігрітися.

Я тут чужий, у цьому приазовському містечку. Буваю тільки наїздами.

Йду вузькою вуличкою з майже однаковими одноповерховими будинками. Стара жовта цегла, шифер, зелені забори.

На вулиці – ні душі. Здається, холодний вітер навіть собак позаганяв до будок. Бо не гавкають.

Ще здалеку помічаю одиноку темну постать, яка надвисає, мов гілка, на зеленому штахетнику.

Коли стає ближче, бачу довгі чорні вуса, насунутий на очі великий картуз, смугле обличчя.

За виробленою звичкою пробую вгадати. Нібито грузин.

Ще ближче й сумніву немає – старий-старий, якийсь сумний і посинілий від холоду грузин.

Дай, думаю, привітаюсь-пожартую злегка зі старим:

– Гамарджоба, гєнацвалє!

– Гамарджоба! Гамарджоба! Гамарджоба! – відразу голосно й радо вигукує-відповідає на привітання чоловік, також відразу оживає, розпрямляється й кидає на мене зацікавленим поглядом.

Потім додає бадьоро ламаною російською:

– Спасібо, дарагой, бальшой спасібо! Давно нє слишал нічєво радново! Гаварі, дарагой, єщо гаварі са мной, гаварі пажалуста!

Я нічого не знаю більше грузинською. Аж прикро стає, що розчарував старого. Але

раптом на думку та язик прийшло: назви грузинських вин, потім прізвища футболістів, а згодом, ще й назви міст.

Починаю викрикувати скоромовкою:

– Кінзмараулі!.. Ахашені!.. Саперави!.. Кіпіані!.. Чивадзе!.. Тбілісі!.. Батумі!

Чоловік на зеленому заборі так зрадів, неначе я йому поему прочитав, чи пісню найдорожчу заспівав:

– Вах, дарагой, спасібо тєбє, дарагой! Нічєво лучшє слишать мнє нє хотєлось! Нічєво сладшє тваіх слов, дарагой, бить нє можєт!

Я зупинився, й на холоді вислухав терпеливо коротку історію одного життя.

Старий давно покинув свою батьківщину. Доля занесла його в дальні краї. Тут прожив останніх двадцять років.

Сім'ї, яка була раніше, вже давно немає. Повмирали. Тільки він ще одиноко товчеться по своєму подвір'ю. Слухає шум моря, терпляче чекає смерті.

Бажання вже давно покинули його. Лиш інколи сняться рідні гори, та як батько з сусідами співає на якомусь святі "Суліко".

Колись дуже хотів наостанок побачити батьківщину. Тепер змирився. Розуміє, що мрія нездійснена. Ніхто не жде й нікому не потрібен. Та й здоров'я не дозволяє вирушити в далеку дорогу.

– Єщо гаварі! Гаварі, дарагой! А я слушать буду…

Я згадував все, що міг. Про царицю Тамару, про Шота Руставелі, назви річок, імена спортсменів, знову назви міст і вин.

Нарешті вичерпався.

Піду вже, – кажу до старого. – Змерз дуже… А вам, що: не холодно хіба?

– Нєт, дарагой… Савсем нє холодно… ТЄПЄРЬ…